

วิธีการดำเนินการวิจัย และการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในที่นี้จะกล่าวถึงวิธีการดำเนินการวิจัย โดยจะกล่าวถึงประชากรที่ใช้ในการวิจัย การสร้างและการทดสอบแบบสอบถาม ลักษณะของแบบสอบถาม การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และกระบวนการทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งจะได้เสนอไปตามลำดับดังนี้

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยบุคคล 2 กลุ่มดังนี้

1. กลุ่มผู้บริหาร ได้แก่บุคคลที่อยู่ในตำแหน่งบริหารในระดับต่าง ๆ ของวิทยาลัยครูทั้ง 6 แห่งในกรุงเทพมหานคร คือ อธิการ รองอธิการ หัวหน้าสำนักงานอธิการ หัวหน้าคณะวิชา และหัวหน้าภาควิชา ทั้งนี้เป็นไปตามจำนวนจริงที่มีอยู่ในแต่ละวิทยาลัย โดยไม่มีการสุ่มตัวอย่างรวมประชากรที่นำมาใช้ในการวิจัยกลุ่มนี้ 175 คน

2. กลุ่มอาจารย์ ได้แก่อาจารย์ทุกคนที่ปฏิบัติงานอยู่ในวิทยาลัยครูทั้ง 6 แห่งในกรุงเทพมหานคร โดยเป็นไปตามจำนวนที่มีอยู่จริงของแต่ละวิทยาลัย โดยไม่มีการสุ่มตัวอย่างรวมประชากรที่นำมาใช้ในการวิจัยกลุ่มนี้ 759 คน

รวมประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ทั้งสิ้น จำนวน 934 คน

วิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร ที่ใช้สำหรับการวิจัยครั้งนี้คือ

1. วิทยาลัยครูจันทระเกษม
2. วิทยาลัยครูธนบุรี
3. วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

4. วิทยาลัยครูพระนคร
5. วิทยาลัยครูสวนกุหลาบ
6. วิทยาลัยครูสวนสุนันทา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้มีประชากรเป็นบุคคล 2 กลุ่มในวิทยาลัยครู 6 แห่ง บุคคลแต่ละกลุ่มมีเป็นจำนวนมาก และการวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาสภาพการปฏิบัติจริงและความคิดเห็นโดยส่วนตัวบุคคล ดังนั้นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจึงเลือกเอาแบบสอบถาม เพราะจะทำให้สามารถสอบถามได้อย่างกว้างขวางและครอบคลุมเนื้อหามากที่สุด รวมทั้งสามารถสอบถามประชากรได้อย่างทั่วถึงและประหยัดค่าใช้จ่าย การสร้างแบบสอบถามฉบับจริงดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยเริ่มดำเนินการโดยศึกษาและค้นคว้าจากตำรา เอกสาร สิ่งพิมพ์และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนขอความเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิในวงการฝึกหัดครู
2. เมื่อได้ศึกษาค้นคว้าจนมองเห็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือแล้ว ผู้วิจัยจึงลงมือสร้างแบบสอบถาม กำหนดขอบเขตของเนื้อหา และบรรจุเนื้อหาลงในขอบเขตที่กำหนดไว้ ทั้งนี้โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นผู้ให้คำแนะนำช่วยเหลือ เมื่อสร้างแบบสอบถามเสร็จก็นำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบพิจารณาขอปรับปรุง แล้วนำแบบสอบถามมาแก้ไขปรับปรุงใหม่
3. การทดลองแบบสอบถาม (Tryout) หลังจากที่ได้สร้างแบบสอบถามขึ้นแล้วก็นำไปทดลองกับผู้บริหาร และอาจารย์ วิทยาลัยครูนครปฐม จังหวัดนครปฐม หลังจากทดสอบขั้นต้นแล้วก็นำมาสร้างแบบสอบถามฉบับจริง โดยผู้วิจัยได้ปรับปรุงภายใต้คำแนะนำช่วยเหลือของอาจารย์ที่ปรึกษา

ลักษณะของแบบสอบถาม

แบบสอบถามทั้งหมดแบ่งออกเป็น 4 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อสอบส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะของคำถามที่ใช้เป็นแบบกำหนดคำตอบให้เลือก (Check lists) มีทั้งหมด 4 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นการถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของบทบาทและความรับผิดชอบของอาจารย์ในวิทยาลัยครู มีทั้งหมด 40 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบเกณฑ์ประเมินค่า (Rating Scale) มี 4 ระดับคือ สำคัญอย่างยิ่ง สำคัญ สำคัญน้อย และไม่สำคัญ

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับงานที่ปฏิบัติจริงในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2520 โดยแต่ละข้อมติของคำถามจะเหมือนกับตอนที่ 2 และมีจำนวน 40 ข้อเท่ากัน ให้ผู้ตอบประเมินค่า 4 ระดับคือ ปฏิบัติมากที่สุด ปฏิบัติมาก ปฏิบัติน้อย และไม่ปฏิบัติเลย

ตอนที่ 4 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน ลักษณะของคำถามเป็นแบบเกณฑ์ประเมินค่า (Rating Scale) มี 4 ระดับคือ มากที่สุด มาก น้อย ไม่มีเลย

ส่วนในตอนสุดท้ายของแบบสอบถามแต่ละหน้าที่จะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open end) เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็น รวมคำถามของตอนที่ 4 จำนวน 35 ข้อ

คำถามในแบบสอบถามรวมทั้งสิ้น จำนวน 119 ข้อ

ทั้งนี้ใช้แบบสอบถามชุดเดียวกันกับประชากรทั้ง 2 กลุ่ม โดยกลุ่มผู้บริหารและกลุ่มอาจารย์ตอบแบบสอบถามทั้ง 4 ตอน

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัย นำแบบสอบถามไปยังวิทยาลัยครูที่อยู่ในขอบเขตของการวิจัยด้วยตนเอง พร้อมด้วยหนังสือแนะนำตัวจากหัวหน้าแผนกวิชาการ การศึกษาคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แล้วหาตัวแทนซึ่งเป็นอาจารย์ในวิทยาลัยครู เป็นผู้แจกและเก็บรวบรวมแบบสอบถามให้ แล้วนับวันที่จะปรับแบบสอบถามคืนจากตัวแทนด้วยตนเอง

หลังจากแจกจ่ายแบบสอบถามไปประมาณ 2 สัปดาห์ ได้รับแบบสอบถามคืนทั้งสิ้น 705 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 75.48 ของจำนวนที่นำส่งทั้งหมด 934 ฉบับ แต่ในจำนวนนี้เป็นแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์เสีย 11 ฉบับ ผู้วิจัยได้คัดออก จึงเหลือแบบสอบถามที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ 694 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 74.30 ดังรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการเก็บรวบรวมข้อมูล

วิทยาลัยครู	ผู้บริหาร			อาจารย์			รวม		
	จำนวนที่ส่ง	จำนวนที่รับคืน	ร้อยละ	จำนวนที่ส่ง	จำนวนที่รับคืน	ร้อยละ	จำนวนที่ส่ง	จำนวนที่รับคืน	ร้อยละ
จันทร์ เกษม	29	25	86.20	126	117	92.85	155	142	91.61
ชนบุรี	28	22	78.57	68	61	89.70	96	83	86.45
บ้านสมเด็จเจ้า	30	20	66.67	167	131	78.44	197	151	76.64
พระนคร	30	27	90.00	136	95	69.85	166	122	73.49
สวนดุสิต	30	21	70.00	139	76	54.67	169	97	57.39
สวนสุนันทา	28	22	78.57	123	77	62.60	151	99	65.56
รวม	157	137	78.28	759	557	73.38	934	694	74.30

จากตารางที่ 1 จะเห็นว่า จากแบบสอบถามที่แจกไปให้ประชากรทั้งหมดจำนวน 934 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามคืนมาจากผู้บริหาร และอาจารย์อยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างสูง คือจากผู้บริหารร้อยละ 78.28 และได้รับแบบสอบถามคืนจากอาจารย์ร้อยละ 73.38 วิทยาลัยครูที่ส่งแบบสอบถามคืนมากที่สุดได้แก่วิทยาลัยครูจันทร์ เกษม คือร้อยละ 91.61 สรุปได้รับแบบสอบถามคืนมาทั้งหมดจำนวน 694 ฉบับ หรือคิดเป็นร้อยละ 74.30

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาจำนวน 694 ฉบับ มาแยกวิเคราะห์เป็นราย
 วิทยาลัย ตามลักษณะของแบบสอบถามดังต่อไปนี้

1. แบบกำหนดคำตอบให้เลือก (Check list) ดำเนินการวิเคราะห์ดังนี้
 - ก. แจกแจงหาความถี่ของแต่ละตัวเลือกในข้อคำถาม
 - ข. หาการยลละ
 - ค. นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง
2. แบบเกณฑ์ประเมินค่า (Rating Scale) ดำเนินการวิเคราะห์ดังนี้
 - ก. แจกแจงหาความถี่ของแต่ละระดับความคิดเห็น
 - ข. กำหนดค่าน้ำหนักมาตรฐานส่วนของข้อคำถามดังนี้
 สำคัญอย่างยิ่ง หรือปฏิบัติมากที่สุด หรือมีปัญหาและอุปสรรคมากที่สุด ให้

คะแนนเท่ากับ 4

สำคัญมาก หรือปฏิบัติมาก หรือมีปัญหาและอุปสรรคมาก ให้คะแนน

เท่ากับ 3

สำคัญน้อย หรือปฏิบัติน้อย หรือมีปัญหาและอุปสรรคน้อย ให้คะแนน

เท่ากับ 2

ไม่สำคัญ หรือไม่ปฏิบัติ หรือไม่มีปัญหาและอุปสรรคเลย ให้คะแนน

เท่ากับ 1

- ค. หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ของแต่ละข้อคำถาม
- ง. หาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) เป็นรายข้อ
- จ. นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. หาค่าเฉลี่ย
2. หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) จากสูตร¹

$$\bar{X} = \frac{\sum f x}{N}$$

\bar{X} หมายถึง ค่าเฉลี่ย

$\sum f x$ หมายถึง ผลรวมของผลคูณระหว่างความถี่กับคะแนน

N หมายถึง จำนวนผู้ตอบทั้งหมด

3. หาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยใช้สูตร²

$$S.D = \sqrt{\frac{\sum f x^2}{N} - \left(\frac{\sum f x}{N}\right)^2}$$

S.D. หมายถึง ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

¹ ประคอง กรรณสูเร, สถิติศาสตร์ประยุกต์สำหรับครู (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2517), หน้า 40 - 41.

² เรืองเดียวกัน, หน้า 51.

$\int f x^2$ หมายถึง ผลรวมของผลคูณระหว่างความถี่

กับกำลังสองของคะแนน

$\int f x$ หมายถึง ผลรวมของผลคูณระหว่างความถี่

กับคะแนน

N หมายถึง จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย